

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

2. března 2023*

„Řízení o předběžné otázce – Články 56 a 63 SFEU – Volný pohyb služeb – Volný pohyb kapitálu – Vnitrostátní opatření ukládající úvěrové instituci povinnost ukončit obchodní vztahy nebo nadále nenavazovat takové vztahy s osobami, které nejsou státními příslušníky – Omezení – Článek 65 odst. 1 písm. b) SFEU – Odůvodnění – Směrnice (EU) 2015/849 – Předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu – Přiměřenost“

Ve věci C-78/21,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Administratīvā apgabaltiesa (Krajský správní soud, Lotyšsko) ze dne 11. ledna 2021, došlým Soudnímu dvoru dne 1. února 2021, v řízení

AS „PrivatBank“,

A,

B,

Unimain Holdings LTD

proti

Finanšu un kapitāla tirgus komisija,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Arabadžev, předseda senátu, L. Bay Larsen, místopředseda Soudního dvora vykonávající funkci soudce prvního senátu, P. G. Xuereb, A. Kumin (zpravodaj) a I. Ziemeles, soudci,

generální advokátka: J. Kokott,

vedoucí soudní kanceláře: R. Stefanova-Kamiševa, radová,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 27. dubna 2022,

* Jednací jazyk: lotyština.

s ohledem na vyjádření předložená:

- za AS „PrivatBank“ A. Medne, advokāte,
- za A, B a Unimain Holdings LTD J. Lozem, K. Lozem a L. Mence, advokāti,
- za Finanšu un kapitāla tirgus komisija J. Pogļdjakovou, L. Skolmeistare a I. Skuja-Ķirķe,
- za lotyšskou vládu J. Davidoviča, K. Pommere a I. Romanovskou, jako zmocněnkyněmi,
- za italskou vládu G. Palmieri, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s F. Meloncellim, avvocato dello Stato,
- za Evropskou komisi L. Malferrarim, A. Saukem a T. Scharfem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generální advokátky na jednání konaném dne 29. září 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 63 odst. 1 a čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, přílohy I směrnice Rady 88/361/EHS ze dne 24. června 1988, kterou se provádí článek 67 Smlouvy [o ES] [(článek zrušený Amsterodamskou smlouvou)] (Úř. věst. 1988, L 178, s. 5; Zvl. vyd. 10/01, s. 10), jakož i článku 1 směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2015/849 ze dne 20. května 2015 o předcházení využívání finančního systému k praní peněz nebo financování terorismu, o změně nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 648/2012 a o zrušení směrnice Evropského parlamentu a Rady 2005/60/ES a směrnice Komise 2006/70/ES (Úř. věst. 2015, L 141, s. 73).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi AS „PrivatBank“, A a B, jakož i Unimain Holdings LTD na straně jedné a Finanšu un kapitāla tirgus komisija (Komise pro finanční a kapitálové trhy, Lotyšsko) (dále jen „FKTK“) na straně druhé, jehož předmětem je legalita sankce a správních opatření uložených posledně uvedeným orgánem společnosti PrivatBank, jejichž cílem je předcházet riziku, že tato úvěrová instituce bude zapojena do praní peněz a financování terorismu.

Právní rámec

Unijní právo

Směrnice 88/361

- 3 Článek 1 odst. 1 směrnice 88/361 stanoví:

„Aniž jsou dotčena dále uvedená ustanovení, zruší členské státy omezení pohybu kapitálu mezi rezidenty členských států. Pro zjednodušení provádění této směrnice se pohyb kapitálu člení podle klasifikace uvedené v příloze I.“

4 V úvodu přílohy I této směrnice se uvádí:

„V této klasifikaci se pohyb kapitálu třídí podle hospodářské povahy dotčených aktiv a pasiv v národní měně nebo v devizách.

Pohyb kapitálu uvedený v této klasifikaci zahrnuje:

- veškeré operace nutné při pohybu kapitálu, tj. uzavírání a plnění konkrétní transakce a spojených převodů. Transakce v zásadě probíhá mezi rezidenty různých členských států, ačkoliv některé způsoby pohybu kapitálu jsou prováděny jedinou osobou na její vlastní účet (např. převody aktiv patřících vystěhovalcům),

[...]

Tato klasifikace není úplným seznamem pro definování pohybu kapitálu – proto existuje bod XIII. F „Jiný pohyb kapitálu – různé“. Tento pojem tedy nelze vykládat způsobem, který by omezoval uplatnění principu plné liberalizace pohybu kapitálu podle článku 1 této směrnice.“

- 5 Mezi pohyby kapitálu vyjmenovanými v této příloze I jsou v bodě VI. uvedeny „operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí“ a v bodě VIII. „finanční půjčky a úvěry (neuvedené v kategoriích I, VII a XI)“.
- 6 Konečně uvedená příloha I v části nadepsané „Vysvětlivky“ upřesňuje, že „[f]inančními institucemi“ je třeba rozumět „[b]anky, spořitelny a instituce specializované na poskytování krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých úvěrů a pojišťovny, stavební spořitelny, investiční společnosti a jiné podobné instituce“ a „[ú]věrovými institucemi“ „[b]anky, spořitelny a instituce specializované na poskytování krátkodobých, střednědobých a dlouhodobých úvěrů“.

Směrnice 2015/849

7 Bod 1 odůvodnění směrnice 2015/849 stanoví:

„Toky peněz získaných nezákonným způsobem mohou poškodit integritu, stabilitu a pověst finančního sektoru a ohrozit vnitřní trh [Evropské] [u]nie i mezinárodní rozvoj. Praní peněz, financování terorismu a organizovaná trestná činnost jsou nadále závažné problémy, které by měly být řešeny na úrovni Unie. Je nezbytně nutné nejen dále rozvíjet trestněprávní přístup na úrovni Unie, ale současně jej doplnit o cílenou a přiměřenou prevenci využívání finančního systému k praní peněz a financování terorismu, což může přinést komplementární výsledky.“

8 Článek 1 odst. 1 a 2 této směrnice stanoví:

„1. Cílem této směrnice je předcházet využívání finančního systému Unie k praní peněz a financování terorismu.

2. Členské státy zajistí, aby praní peněz a financování terorismu bylo zakázáno.“

9 Článek 5 uvedené směrnice stanoví:

„V mezích stanovených právem Unie mohou členské státy v oblasti, na kterou se vztahuje tato směrnice, přijmout nebo ponechat v platnosti přísnější opatření za účelem předcházení praní peněz a financování terorismu.“

10 Článek 8 odst. 1 a 3 směrnice 2015/849 zní:

„1. Členské státy zajistí, aby povinné osoby podnikly vhodné kroky k identifikaci a posouzení rizik praní peněz a financování terorismu s přihlédnutím k rizikovým faktorům, jako jsou faktory týkající se jejich klientů, zemí nebo zeměpisných oblastí, produktů, služeb, transakcí nebo distribučních kanálů. Tyto kroky musí odpovídat povaze a velikosti povinných osob.

[...]

3. Členské státy zajistí, aby povinné osoby měly zavedeny strategie, kontroly a postupy ke zmírňování a účinnému řízení rizik praní peněz a financování terorismu identifikovaných na úrovni Unie, členského státu a povinné osoby. Tyto strategie, kontroly a postupy musí odpovídat povaze a velikosti povinných osob.“

11 Článek 11 této směrnice stanoví:

„Členské státy zajistí, aby povinné osoby uplatnily opatření hloubkové kontroly klienta za těchto okolností:

[...]

b) při provádění příležitostné transakce:

i) ve výši 15 000 [eur] nebo více, ať již je tato transakce prováděna jako jediná operace nebo jako několik operací, které se zdají být spojeny;

[...]“

12 Článek 13 odst. 1 uvedené směrnice stanoví:

„Opatření hloubkové kontroly klienta zahrnují:

a) zjištění a ověření totožnosti klienta [...];

[...]

c) posouzení a případně získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu;

d) průběžné sledování obchodního vztahu včetně kontroly transakcí prováděných v jeho průběhu, aby bylo zajištěno, že prováděné transakce jsou v souladu s tím, co povinná osoba ví o klientovi a o jeho obchodním a rizikovém profilu včetně, je-li to třeba, zdrojů finančních prostředků, a zajištění průběžné aktualizace příslušných dokumentů, údajů nebo informací.

[...]“

13 Článek 59 odst. 1, 2 a 4 směrnice 2015/849 stanoví:

„1. Členské státy zajistí, aby se tento článek použil alespoň v případech, kdy povinné osoby závažným způsobem, opakovaně nebo soustavně porušují požadavky stanovené v:

a) člancích 10 až 24 (hloubková kontrola klienta);

[...]

2. Členské státy zajistí, aby v případech uvedených v odstavci 1 zahrnovaly správní sankce a opatření, které lze uložit, minimálně:

[...]

c) podléhá-li povinná osoba povolení, odnětí nebo pozastavení tohoto povolení;

[...]

4. Členské státy mohou oprávnit příslušné orgány, aby uložily další druhy správních sankcí vedle těch, které jsou uvedeny v odst. 2 písm. a) až d), nebo aby uložily správní pokuty přesahující částky uvedené v odst. 2 písm. e) a odstavci 3.“

Lotyšské právo

14 Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma un proliferācijas finansēšanas novēršanas likums (zákon o předcházení praní peněz a financování terorismu a šíření jaderných zbraní) ze dne 17. července 2008 (*Latvijas Vēstnesis*, 2008, č. 116, dále jen „zákon o předcházení“) byl pozměněn zejména za účelem provedení směrnice 2015/849 do lotyšského právního řádu.

15 Předkládající soud upřesňuje, že článek 5, čl. 6 bod 13 a čl. 7 odst. 1 bod 3 Finanšu un kapitāla tirgus komisijas likums (zákon o komisi pro finanční a kapitálové trhy) ze dne 1. června 2000 (*Latvijas Vēstnesis*, 2000, č. 230/232), čl. 45 odst. 1 bod 1 zákona o předcházení, jakož i článek 99.¹ a čl. 113 odst. 1 bod 4 Kredītiestāžu likums (zákon o finančních institucích) ze dne 5. října 1995 (*Latvijas Vēstnesis*, 1995, č. 163), ve znění platném v rozhodné době, v podstatě stanovily, že FKTK ověřuje a kontroluje dodržování požadavků zákona o předcházení ze strany subjektů finančního a kapitálového trhu a že tento orgán má pravomoc ukládat omezení práv a činnosti úvěrové instituce, včetně úplného nebo částečného pozastavení poskytování finančních služeb a omezení plnění závazků.

Spor v původním řízení a předběžné otázky

16 PrivatBank je úvěrová instituce se sídlem v Lotyšsku, jejímiž akcionáři jsou kyperští státní příslušníci A a B, jakož i společnost Unimain Holdings se sídlem na Kypru. Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že tito akcionáři jsou rovněž klienti PrivatBank.

17 FKTK provedla kontrolu činnosti PrivatBank, aby ověřila, zda tato úvěrová instituce splňuje požadavky stanovené právními předpisy v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, a zejména zda vykonává svou povinnost provádět hloubkové kontroly svých klientů, kteří mají vazby s jejími akcionáři, a dohlížet na jejich transakce.

- 18 Při této kontrole FKTK zjistila, že PrivatBank porušuje určité požadavky v oblasti předcházení praní peněz a financování terorismu, které jsou stanoveny zejména zákonem o předcházení. Podle FKTK totiž vnitřní kontrolní systém PrivatBank pro hloubkové kontroly klientů a dohled nad transakcemi neumožňuje zajistit, aby tato úvěrová instituce účinně řídila rizika v této oblasti. PrivatBank mimo jiné vytvořila příznivější podmínky pro část klientů, jejichž skutečnými vlastníky jsou její akcionáři, pokud jde o dohled nad transakcemi stávajících klientů, jakož i registraci nových klientů.
- 19 Rozhodnutím ze dne 13. září 2019 FKTK uložila PrivatBank pokutu a kromě toho zejména správní opatření spočívající v tom, že až do provedení určitých opatření stanovených v tomto rozhodnutí a schválení FKTK v tomto ohledu jí od přijetí uvedeného rozhodnutí zakázala navazovat obchodní vztahy, a nařídila jí okamžitě ukončit obchodní vztahy navázané po přijetí uvedeného rozhodnutí s:
- fyzickými osobami, které nemají žádnou vazbu na Lotyšskou republiku a jejichž měsíční kreditní pohyby přesahují částku 15 000 eur;
 - právníckými osobami, jejichž hospodářská činnost není spojena s Lotyšskou republikou a jejichž měsíční kreditní pohyby přesahují částku 50 000 eur;
 - právníckými osobami, jejichž skutečnými vlastníky jsou akcionáři PrivatBank a osoby, které jsou s nimi spojeny.
- 20 PrivatBank byla kromě toho povinna dbát na to, aby měsíční kreditní pohyby jak klientů, jejichž skutečnými vlastníky jsou akcionáři této úvěrové instituce nebo s nimi spojené osoby, tak osoby spadající do kategorie klientů spojených s výše uvedenými klienty, nepřekročily podle údajů poskytnutých uvedenou úvěrovou institucí průměrnou výši měsíčních kreditních pohybů dotčeného klienta za rok 2019.
- 21 PrivatBank podala k Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud, Lotyšsko), jenž je předkládajícím soudem, žalobu na neplatnost rozhodnutí ze dne 13. září 2019 v rozsahu, v němž se toto rozhodnutí týká konstatování protiprávního jednání a uložení pokuty. A, B a Unimain Holdings podali k tomuto soudu žalobu na neplatnost správního opatření stanoveného uvedeným rozhodnutím.
- 22 Ve své žalobě A, B a Unimain Holdings tvrdí, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení je v rozporu s články 18 a 63 SFEU. Zdůrazňují, že omezení pohybu kapitálu vyplývající z tohoto opatření nejsou spojena s výkonem nezákonných činností ani nejsou založena na ustanoveních týkajících se předcházení praní peněz platných v rámci Unie. Tato omezení byla přijata a zakládají účinky vůči všem fyzickým či právníckým osobám i v případě, že jednají v souladu se zákonem. Navíc tím, že FKTK ukládá PrivatBank povinnost spolupracovat pouze s lotyšskými státními příslušníky a obchodními společnostmi usazenými v Lotyšsku, ji nutí automaticky považovat všechny ostatní osoby, včetně státních příslušníků členských států a podniků usazených v Unii, za osoby představující potenciálně vysoké riziko a nebezpečí.
- 23 FKTK na svou obranu tvrdí, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení nelze považovat za omezení volného pohybu kapitálu, jelikož se vztahuje pouze na konkrétní úvěrovou instituci, v tomto případě PrivatBank, a týká se pouze vymezené kategorie klientů. Tito klienti tak mohou ukládat finanční prostředky v jakékoli jiné licencované úvěrové instituci v Lotyšsku. Cílem tohoto správního opatření je zejména zabránit protiprávním jednáním, jichž se dopustila

PrivatBank, a předejít všem případným budoucím protiprávním jednáním v oblasti praní peněz. Uvedené správní opatření každopádně představuje odůvodněné a přiměřené omezení ve smyslu čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU.

- 24 Za těchto okolností se Administratīvā apgabaltiesa (krajský správní soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

- „1) Mohou být za pohyb kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU považovány rovněž finanční půjčky a úvěry, jakož i operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí (včetně bank), jež jsou uvedeny v příloze I směrnice [88/361]?
- 2) Je omezení (nevyplývající přímo z vnitrostátních právních předpisů), jež bylo uloženo příslušným orgánem členského státu konkrétní úvěrové instituci a jímž se této instituci zakazuje navazovat obchodní vztahy a ukládá ukončit stávající obchodní vztahy s osobami, které nejsou státními příslušníky Lotyšské republiky, opatřením přijatým členským státem ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU, jež jako takové porušuje zásadu volného pohybu kapitálu mezi členskými státy, kterou má toto ustanovení chránit?
- 3) Může být omezení volného pohybu kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU odůvodněno cílem, jímž je předcházet využívání finančního systému Unie k praní peněz a financování terorismu, jak je stanoveno v článku 1 směrnice [2015/849]?
- 4) Je prostředek, který byl zvolen členským státem – tj. povinnost, jíž se určité úvěrové instituci ukládá nenavazovat obchodní vztahy a ukončit stávající obchodní vztahy s osobami, které nejsou státními příslušníky konkrétního členského státu (Lotyšské republiky) – vhodný pro dosažení cíle uvedeného v článku 1 směrnice [2015/849], a představuje tudíž výjimku stanovenou v čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU?“

K předběžným otázkám

K první otázce

- 25 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda finanční půjčky a úvěry, jakož i operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí, zejména úvěrových institucí, představují pohyb kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU.
- 26 Podle ustálené judikatury Soudního dvora čl. 63 odst. 1 SFEU obecně zakazuje omezení pohybu kapitálu mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi [rozsudek ze dne 21. prosince 2021, Finanzamt V (Dědění – Částečné snížení základu daně a odpočet povinných podílů), C-394/20, EU:C:2021:1044, bod 28].
- 27 Vzhledem k tomu, že Smlouva o FEU neobsahuje definici pojmu „pohyb kapitálu“ ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU, Soudní dvůr uznal informativní hodnotu klasifikace pohybu kapitálu obsažené v příloze I směrnice 88/361 za účelem definování tohoto pojmu, přičemž v souladu s tím, co bylo připomenuto v úvodu této přílohy, tato klasifikace nemá vyčerpávající povahu (rozsudky ze dne 15. února 2017, X, C-317/15, EU:C:2017:119, bod 27 a citovaná judikatura, jakož i ze dne 16. září 2020, Romenergo a Aris Capital, C-339/19, EU:C:2020:709, bod 32 a citovaná judikatura).

- 28 Tato příloha I přitom v bodě VI. zmiňuje „operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí“ a v bodě VIII. „finanční půjčky a úvěry“. Tatáž příloha kromě toho v části nadepsané „Vysvětlivky“ upřesňuje, že výraz „finanční instituce“ označuje mimo jiné banky.
- 29 Konečně Soudní dvůr již rozhodl, že činnost poskytování úvěrů podnikatelským způsobem se v zásadě týká volného pohybu kapitálu (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 3. října 2006, *Fidium Finanz*, C-452/04, EU:C:2006:631, bod 43, jakož i ze dne 14. února 2019, *Milivojević*, C-630/17, EU:C:2019:123, bod 53 a citovaná judikatura).
- 30 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že finanční půjčky a úvěry, jakož i operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí, zejména úvěrových institucí, představují pohyb kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU.

K druhé otázce

Úvodní poznámky

- 31 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda správní opatření, kterým příslušný vnitrostátní orgán ukládá úvěrové instituci jednak zákaz navazovat obchodní vztahy s osobami, které nejsou lotyšskými státními příslušníky, a jednak povinnost ukončit obchodní vztahy s takovými osobami představuje omezení ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU.
- 32 V prvé řadě je přitom třeba uvést, že dne 10. března 2022 v odpovědi na žádost Soudního dvora o vysvětlení předkládající soud upřesnil, že určení osob, se kterými PrivatBank nemůže navazovat nebo udržovat obchodní vztahy na základě správního opatření dotčeného v původním řízení, spočívá jednak na kritériu vazby fyzických nebo právnických osob na Lotyšsko a jednak na kritériu výše měsíční kreditních pohybů. Toto opatření se tudíž nutně nedotýká pouze vztahů mezi touto úvěrovou institucí a fyzickými osobami, jež nemají lotyšskou státní příslušnost.
- 33 Ve druhé řadě se předkládající soud v rámci této druhé otázky táže Soudního dvora, zda opatření, které nevyplývá přímo z vnitrostátních právních předpisů, ale které bylo uloženo takovým příslušným orgánem členského státu, jako je FKTK, představuje „opatření členského státu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU, jež jako takové porušuje zásadu volného pohybu kapitálu mezi členskými státy“.
- 34 V tomto ohledu je třeba připomenout, že předkládajícímu soudu přísluší posoudit slučitelnost takového správního opatření s vnitrostátními ustanoveními vyšší právní síly. Kromě toho, jak tvrdí Evropská komise ve svém písemném vyjádření, cílem čl. 63 odst. 1 SFEU je odstranit zejména administrativní překážky, které mohou bránit volnému pohybu kapitálu mezi členskými státy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. října 2005, *Trapeza tis Ellados*, C-329/03, EU:C:2005:645, bod 25 a citovaná judikatura). Správní opatření uvedené v rozhodnutí v oblasti dohledu přijatém takovým orgánem veřejné moci, jako je FKTK, tudíž může představovat omezení ve smyslu tohoto ustanovení.
- 35 Ve třetí řadě je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury může Soudní dvůr za účelem poskytnutí užitečné odpovědi soudu, který mu předložil předběžnou otázku, zohlednit normy unijního práva, na které vnitrostátní soud ve své otázce neodkázal [rozsudek ze dne 2. září 2021, *LG a MH („Samoprání“)*, C-790/19, EU:C:2021:661, bod 43 a citovaná judikatura].

- 36 V projednávané věci účastníci původního řízení, italská a lotyšská vláda, jakož i Komise ve svých písemných a ústních vyjádřeních tvrdili, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení může být analyzováno nejen z hlediska volného pohybu kapitálu stanoveného v čl. 63 odst. 1 SFEU, ale i z hlediska volného pohybu služeb zaručeného v článku 56 SFEU.
- 37 V tomto ohledu z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že činnost úvěrové instituce spočívající v poskytování úvěrů představuje službu ve smyslu článku 56 SFEU (rozsudek ze dne 14. února 2019, Milivojević, C-630/17, EU:C:2019:123, bod 58 a citovaná judikatura).
- 38 Rovněž s ohledem na judikaturu citovanou v bodě 29 tohoto rozsudku se tak poskytování úvěrů podnikatelským způsobem v zásadě vztahuje jak k volnému pohybu služeb ve smyslu článku 56 a násl. SFEU, tak k volnému pohybu kapitálu ve smyslu článku 63 a násl. SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. února 2019, Milivojević, C-630/17, EU:C:2019:123, bod 53 a citovaná judikatura).
- 39 Týká-li se vnitrostátní opatření volného pohybu služeb a současně i volného pohybu kapitálu, je třeba zkoumat, do jaké míry uvedené opatření ovlivňuje výkon těchto základních svobod a zda za okolností projednávané věci jedna z nich převažuje nad druhou. Soudní dvůr zkoumá dotčené opatření v zásadě s ohledem pouze na jednu z obou těchto svobod, jeví-li se za okolností projednávaného případu, že jedna z nich je zcela druhotná ve vztahu k druhé a může být do ní zahrnuta (rozsudek ze dne 14. února 2019, Milivojević, C-630/17, EU:C:2019:123, bod 54 a citovaná judikatura).
- 40 V projednávané věci se jeví, jak uvedla generální advokátka v bodech 44 a 45 svého stanoviska, že se správní opatření dotčené ve věci v původním řízení týká jak využívání finančních služeb PrivatBank, tak pohybu kapitálu jako takového.
- 41 Zaprvé se toto správní opatření, které se opírá zejména o kritérium výše měsíčních kreditních pohybů kapitálu, dotýká přímo pohybu kapitálu bez ohledu na to, zda dotčený klient využívá poradenských služeb poskytovaných PrivatBank, či nikoli. Zadruhé se správní opatření, kterým se zakazuje navazovat obchodní vztahy a ukládá ukončit stávající obchodní vztahy s některými klienty, dotýká volného pohybu služeb této úvěrové instituce.
- 42 S ohledem na výše uvedené úvahy je třeba přeformulovat druhou položenou otázku v tom smyslu, že podstatou této otázky předkládajícího soudu je, zda musí být čl. 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU vykládány v tom smyslu, že správní opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují určitou částku, a jednak takové instituci ukládá povinnost ukončit takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, představuje omezení volného pohybu služeb ve smyslu prvního z těchto ustanovení, jakož i omezení pohybu kapitálu ve smyslu druhého z těchto ustanovení.

K existenci omezení volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu

- 43 V prvé řadě je třeba připomenout, že článek 56 SFEU brání použití jakékoli vnitrostátní právní úpravy, která činí pohyb služeb mezi členskými státy obtížnějším než vnitrostátní pohyb služeb v určitém členském státě. V souladu s judikaturou Soudního dvora totiž článek 56 SFEU požaduje odstranění jakýchkoli omezení volného pohybu služeb uložených z toho důvodu, že

poskytovatel služby je usazen v jiném členském státě, než kde je služba poskytována (rozsudek ze dne 22. listopadu 2018, Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-625/17, EU:C:2018:939, bod 28, jakož i citovaná judikatura).

- 44 Vnitrostátní opatření, která výkon této svobody zakazují, brání tomuto výkonu nebo jej činí méně atraktivním, představují omezení volného pohybu služeb (rozsudek ze dne 22. listopadu 2018, Vorarlberger Landes- und Hypothekenbank, C-625/17, EU:C:2018:939, bod 29, jakož i citovaná judikatura).
- 45 Kromě toho podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že článek 56 SFEU přiznává práva nejen samotnému poskytovateli služeb, ale rovněž příjemci uvedených služeb (rozsudek ze dne 30. ledna 2020, Anton van Zantbeek, C-725/18, EU:C:2020:54, bod 24 a citovaná judikatura).
- 46 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení brání tomu, aby PrivatBank mohla u částek vyšších, než které toto opatření stanoví, nabízet určité bankovní služby týkající se například poskytování úvěrů nebo přijímání finančních prostředků fyzickým osobám, které nemají vazbu na Lotyšsko, nebo právnickým osobám bez hospodářské činnosti spojené s tímto členským státem. Toto opatření tedy může činit poskytování služeb mezi členskými státy obtížnějším než čistě vnitrostátní poskytování služeb v Lotyšské republice.
- 47 Na základě judikatury citované v bodech 43 až 45 tohoto rozsudku tudíž takové správní opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, představuje omezení volného pohybu služeb, které je v zásadě zakázáno čl. 56 prvním pododstavcem SFEU.
- 48 Ve druhé řadě z ustálené judikatury Soudního dvora vyplývá, že pojem „omezení“ uvedený v článku 63 SFEU zahrnuje obecně každou překážku pohybu kapitálu mezi členskými státy i mezi členskými státy a třetími zeměmi (rozsudek ze dne 6. října 2021, ECOTEX BULGARIA, C-544/19, EU:C:2021:803, bod 62 a citovaná judikatura).
- 49 Tento pojem konkrétně zahrnuje státní opatření, která jsou diskriminační povahy, jelikož přímo či nepřímo zavádějí rozdílné zacházení mezi vnitrostátním a přeshraničním pohybem kapitálu, jež neodpovídá objektivně odlišným situacím, a jsou tedy způsobilá odradit fyzické nebo právnické osoby z jiných členských států nebo třetích zemí od uskutečňování přeshraničního pohybu kapitálu [rozsudek ze dne 18. června 2020, Komise v. Maďarsko (Transparentnost sdružování), C-78/18, EU:C:2020:476, bod 53 a citovaná judikatura].
- 50 Jak uvedla generální advokátka v bodě 47 svého stanoviska, správní opatření dotčené ve věci v původním řízení, které ukládá PrivatBank povinnost ukončit obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou osobou, která nemá vazbu na Lotyšsko, a s jakoukoli právnickou osobou, jejíž hospodářská činnost není spojená s tímto členským státem, a zakazuje jim navazovat takové vztahy, představuje v projednávaném případě nepřímou diskriminaci na základě státní příslušnosti.
- 51 Ačkoli se takové správní opatření, které se omezuje na kritérium vazby na Lotyšsko, netýká přímo státní příslušnosti dotčených osob, může se přesto ve větší míře dotknout státních příslušníků jiného členského státu než Lotyšské republiky a společností usazených v takovém členském státě, jelikož tito mají pravděpodobně mnohem menší vazbu na Lotyšskou republiku než lotyšští státní příslušníci nebo společnosti usazené v Lotyšsku.

- 52 Ve třetí řadě a na rozdíl od toho, co tvrdí lotyšská vláda ve svém písemném vyjádření, skutečnost, že klienti, již mohou být dotčeni správním opatřením, o které se jedná ve věci v původním řízení, mají i nadále možnost založit si účet u jakékoli jiné úvěrové licencované instituce v Lotyšsku a vložit na tento účet finanční prostředky, jelikož se toto opatření vztahuje pouze na PrivatBank, nebo skutečnost, že se toto opatření použije pouze dočasně, nemohou zbavit uvedené opatření jeho omezující povahy.
- 53 V tomto ohledu podle ustálené judikatury Soudního dvora platí, že Smlouvou o FEU je v zásadě zakázáno i omezení základní svobody malého rozsahu nebo menšího významu (rozsudek ze dne 22. září 2022, Admiral Gaming Network a další, C-475/20 až C-482/20, EU:C:2022:71, bod 40 a citovaná judikatura).
- 54 Kromě toho, jak uvedla generální advokátka v bodě 53 svého stanoviska, skutečnost, že se fyzická nebo právnická osoba může svobodně rozhodnout, s jakou úvěrovou institucí hodlá navázat obchodní vztah, aby například využila zvláštních podmínek nebo produktů, spadá do samotné podstaty volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu.
- 55 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že čl. 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že správní opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují určitou částku, a jednak takové instituci ukládá povinnost ukončit takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, představuje omezení volného pohybu služeb ve smyslu prvního z těchto ustanovení, jakož i omezení pohybu kapitálu ve smyslu druhého z těchto ustanovení.

K třetí a čtvrté otázce

- 56 Podstatou třetí a čtvrté otázky předkládajícího soudu, které je třeba posoudit společně, je, zda omezení volného pohybu služeb a volného pohybu kapitálu uložené správním opatřením, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 15 000 eur, nebo s jakoukoli právnickou osobou, jejíž hospodářská činnost není spojena s tímto členským státem a jejíž měsíční kreditní pohyby přesahují částku 50 000 eur, a jednak takové instituci ukládá povinnost ukončit takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, lze odůvodnit cílem předcházet praní peněz a financování terorismu, jak je stanoveno v článku 1 směrnice 2015/849, a zda se na toto opatření případně vztahuje čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU.

K existenci odůvodnění

- 57 Pokud v první řadě o volný pohyb kapitálu, ten může být podle ustálené judikatury Soudního dvora omezen vnitrostátní právní úpravou pouze tehdy, je-li tato právní úprava odůvodněna jedním z důvodů uvedených v článku 65 SFEU nebo naléhavými důvody obecného zájmu ve smyslu judikatury Soudního dvora, pokud neexistuje harmonizační opatření na úrovni Unie zajišťující ochranu těchto zájmů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2021, ECOTEX BULGARIA, C-544/19, EU:C:2021:803, bod 67 a citovaná judikatura).

- 58 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení bylo přijato s cílem zaprvé ukončit porušování právních předpisů v oblasti boje proti praní peněz a financování terorismu, kterých se dopustila PrivatBank, a zadruhé zabránit tomu, aby se tato úvěrová instituce v budoucnu znovu dopustila těchto porušení, neboť by to mohlo vést nejen k tomu, že by se PrivatBank sama podílela na praní peněz nebo pokusu o takovou činnost, jakož i na obcházení nebo porušování mezinárodních sankcí, ale také k tomu, že by v důsledku těchto porušení byl národní finanční sektor jako celek vystaven významným rizikům spojeným s poškozením své pověsti.
- 59 V tomto ohledu především čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU stanoví, že článkem 63 SFEU není dotčeno právo členských států zejména učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti dohledu nad finančními institucemi, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.
- 60 Soudní dvůr upřesnil, že k tomu, aby mohlo být dotyčné opatření považováno za „nezbytné opatření“ ve smyslu tohoto čl. 65 odst. 1 písm. b) musí být jeho samotným cílem zabránit porušování právních předpisů v oblasti dohledu nad finančními institucemi (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 7. června 2012, VBV – Vorsorgekasse, C-39/11, EU:C:2012:327, bod 30).
- 61 Dále Soudní dvůr již uznal, že boj proti praní peněz, jenž spadá pod ochranu veřejného pořádku, představuje legitimní cíl, který může odůvodnit omezení základních svobod zaručených Smlouvou (rozsudek ze dne 31. května 2018, Zheng, C-190/17, EU:C:2018:357, bod 38 a citovaná judikatura).
- 62 Podle ustálené judikatury se důvodů veřejného pořádku lze dovolávat pouze v případě skutečného a dostatečně závažného ohrožení některého základního zájmu společnosti, a nemohou vedle toho sloužit pro účely čistě hospodářské povahy (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. září 2020, Romenergo a Aris Capital, C-339/19, EU:C:2020:709, bod 40 a citovaná judikatura).
- 63 A konečně, jak již Soudní dvůr uvedl, unijní normotvůrce provedl pouze částečnou harmonizaci opatření v rámci boje proti praní peněz a financování terorismu, takže jsou členské státy nadále oprávněny, aby se k odůvodnění vnitrostátních ustanovení omezujících volný pohyb kapitálu dovolávaly boje proti praní peněz a financování terorismu jako důvodů spojených s veřejným pořádkem [rozsudek ze dne 18. června 2020, Komise v. Maďarsko (Transparentnost sdružování), C-78/18, EU:C:2020:476, bod 89].
- 64 V tomto kontextu je třeba připomenout, že směrnice 2015/849 stanoví pouze minimální harmonizaci, neboť její článek 5 opravňuje členské státy k přijetí nebo ponechání v platnosti přísnějších ustanovení, pokud tato ustanovení mají za cíl posílení boje proti praní peněz a financování terorismu v mezích unijního práva (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, bod 46).
- 65 Kromě toho podle čl. 59 odst. 4 této směrnice mohou členské státy oprávnit příslušné orgány, aby uložily další druhy správních sankcí vedle těch, které jsou uvedeny v tomto článku, nebo aby uložily správní pokuty přesahující částky uvedené v tomto článku.
- 66 S ohledem na výše uvedené úvahy může být omezení volného pohybu kapitálu zavedené správním opatřením odůvodněno na základě čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, pokud je toto opatření nezbytné k zabránění porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti dohledu nad finančními institucemi. Mimoto může být takové omezení rovněž odůvodněno nutností předcházet praní peněz a financování terorismu a bojovat proti nim.

- 67 S ohledem na cíle takto sledované správním opatřením dotčeným ve věci v původním řízení, které jsou uvedeny v bodě 58 tohoto rozsudku, přitom takové opatření splňuje podmínky uvedené v předchozím bodě, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu.
- 68 Pokud jde ve druhé řadě o volný pohyb služeb, stačí uvést, že Soudní dvůr již uznal, že boj proti praní peněz, jenž spadá pod ochranu veřejného pořádku, představuje legitimní cíl, který může odůvodnit omezení volného pohybu služeb (rozsudek ze dne 25. dubna 2013, Jyske Bank Gibraltar, C-212/11, EU:C:2013:270, bod 64).
- 69 Z výše uvedených úvah vyplývá, že s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, může být správní opatření dotčené ve věci v původním řízení odůvodněno jak legitimním cílem spočívajícím v předcházení praní peněz a financování terorismu a v jeho boji proti nim, tak i na základě čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, pokud toto správní opatření sleduje jeden z cílů uvedených v poslední uvedené ustanovení.
- 70 Je však ještě třeba, aby uvedené správní opatření v souladu s ustálenou judikaturou Soudního dvora dodržovalo zásadu proporcionality, což zejména znamená, že musí být způsobilé zajistit soudržným a systematickým způsobem uskutečnění sledovaného cíle a nesmí překračovat meze toho, co je nezbytné k jeho dosažení [rozsudek ze dne 18. června 2020, Komise v. Maďarsko (Transparentnost sdružování), C-78/18, EU:C:2020:476, bod 76 a citovaná judikatura].
- 71 I když je v konečném důsledku na vnitrostátním soudu, který je jediný příslušný pro posouzení skutkových okolností a pro výklad vnitrostátního práva, aby určil, zda jsou v projednávané věci tyto požadavky splněny, Soudní dvůr má v rámci řízení o předběžné otázce pravomoc poskytnout předkládajícímu soudu vodítka na základě spisu ve věci v původním řízení, jakož i písemných a ústních vyjádření, jež mu byla předložena, která vnitrostátnímu soudu umožní rozhodnout spor, který mu byl předložen (rozsudek ze dne 6. října 2021, ECOTEX BULGARIA, C-544/19, EU:C:2021:803, bod 72 a citovaná judikatura).

K dodržení zásady proporcionality

- 72 Pokud jde v první řadě o otázku, zda je správní opatření dotčené ve věci v původním řízení způsobilé zajistit uskutečnění sledovaného cíle, je třeba připomenout, že podle ustálené judikatury Soudního dvora je vnitrostátní opatření způsobilé zajistit uskutečnění tvrzeného cíle pouze tehdy, pokud opravdu odpovídá snaze dosáhnout tohoto cíle soudržným a systematickým způsobem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 6. října 2021, ECOTEX BULGARIA, C-544/19, EU:C:2021:803, bod 73 a citovaná judikatura).
- 73 Soudní dvůr kromě toho upřesnil, že v případě, kdy je cílem vnitrostátního opatření předcházení praní peněz a financování terorismu, musí být toto opatření považováno za opatření způsobilé zajistit uskutečnění takto uplatněného preventivního cíle, pomáhá-li snížit riziko o praní peněz a financování terorismu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 10. března 2016, Safe Interenvios, C-235/14, EU:C:2016:154, bod 104).
- 74 V projednávané věci ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení bylo přijato zejména z důvodu, že PrivatBank porušila určité požadavky v oblasti předcházení praní peněz a financování terorismu stanovené vnitrostátní právní úpravou. Konkrétně, jak bylo uvedeno v bodě 18 tohoto rozsudku a jak na jednání poznamenaly FKTK a lotyšská vláda, vnitřní kontrolní systém PrivatBank pro hloubkové kontroly klientů a dohled nad transakcemi byl považován za systém, který neumožňuje zajistit, aby tato

úvěrová instituce účinně řídila rizika v dané oblasti. Zejména pokud PrivatBank nemohla získat informace o svých klientech, nemohla vědět, kdo jsou její klienti, a v důsledku toho nemohla plnit své povinnosti hloubkové kontroly.

- 75 V tomto ohledu je třeba připomenout, že cílem ustanovení směrnice 2015/849, která mají preventivní povahu, je podle přístupu založeného na riziku zavést soubor preventivních a odrazujících opatření umožňujících účinně bojovat proti praní peněz a financování terorismu, aby se zabránilo tomu, že by protiprávní peněžní toky mohly poškodit integritu, stabilitu a pověst finančního sektoru Unie, ohrozit její vnitřní trh a mezinárodní rozvoj (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, bod 34, jakož i citovaná judikatura).
- 76 Mezi těmito preventivními a odrazujícími opatřeními, která umožňují účinný boj proti praní peněz a financování terorismu, patří opatření uvedená v čl. 8 odst. 1 a 3 a čl. 11 směrnice 2015/849, která ukládají povinnosti povinným osobám, pokud jde o zjištění a řízení rizik praní peněz a financování terorismu souvisejících s jejich klienty a zjištění těchto klientů v rámci přijetí opatření hloubkové kontroly.
- 77 Povinné osoby musí opatření standardní hloubkové kontroly klienta uplatnit zejména, pokud v rámci posouzení rizik spojených s klientem zjistily běžnou míru rizika praní peněz a financování terorismu (rozsudek ze dne 17. listopadu 2022, Rodl & Partner, C-562/20, EU:C:2022:883, bod 68).
- 78 Pokud jde o samotná opatření hloubkové kontroly, která musí provádět povinné osoby, čl. 13 odst. 1 uvedené směrnice uvádí jejich demonstrativní výčet, mezi něž zahrnuje zjištění a ověření totožnosti klienta [písm. a)], posouzení, a případně získání informací o účelu a zamýšlené povaze obchodního vztahu [písm. c)] nebo průběžné sledování obchodního vztahu včetně kontroly transakcí prováděných v jeho průběhu, aby bylo zajištěno, že prováděné transakce jsou v souladu s tím, co povinná osoba ví o klientovi a o jeho obchodním a rizikovém profilu včetně, je-li to třeba, zdrojů finančních prostředků, a zajištění průběžné aktualizace příslušných dokumentů, údajů nebo informací [písm. d)].
- 79 V tomto ohledu je třeba zaprvé uvést, že maximální hodnota pro měsíční kreditní pohyby ve výši 15 000 eur stanovená správním opatřením dotčeným ve věci v původním řízení pro fyzické osoby, která navíc odpovídá maximální hodnotě, jež vede k uplatnění opatření hloubkové kontroly podle čl. 11 písm. b) bodu i) směrnice 2015/849, se týká situace, ve které je oprávněné se domnívat, že existuje riziko praní peněz a financování terorismu. Stejně tak přiměřenost maximální hodnoty pro měsíčních kreditní pohyby ve výši 50 000 eur pro právnické osoby stanovené tímto správním opatřením, která byla podle FKTK určena na základě vnitrostátních právních předpisů, nebyla v rámci původního řízení zpochybněna.
- 80 Zadruhé, jak bylo připomenuto v bodě 74 tohoto rozsudku, ze spisu, který má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá, že FKTK měla za to, že systém vnitřní kontroly PrivatBank pro hloubkové kontroly klientů a dohled nad transakcemi neumožňuje zajistit, aby tato úvěrová instituce účinně řídila rizika v této oblasti. V rámci posouzení způsobilosti správního opatření dotčeného ve věci v původním řízení zaručit legitimní cíl předcházení praní peněz a financování terorismu a boje proti nim je přitom třeba zohlednit takové selhání systému řízení rizik PrivatBank.
- 81 S ohledem na výše uvedené úvahy mám za to, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení v rozsahu, v němž ukládá PrivatBank ukončit obchodní vztahy a nenavazovat takové vztahy přesahující určitou částkou s jakoukoliv fyzickou nebo právnickou osobou, která nemá

vazbu na Lotyšsko, je způsobilé zajistit, aby tato úvěrová instituce mohla splnit své identifikační povinnosti, které jí přísluší v rámci posouzení rizik spojených s klientem a případného přijetí opatření hloubkové kontroly.

- 82 S ohledem na selhání systému řízení rizik PrivatBank, které zjistil sám předkládající soud a které nebylo účastníky původního řízení zpochybněno, jakož i na riziko, že tato úvěrová instituce nebude schopna plnit zejména své povinnosti hloubkové kontroly klientů, kteří nemají žádnou vazbu na Lotyšsko a na jejichž účtech dochází ke značným kreditním pohybům, se správní opatření dotčené ve věci v původním řízení jeví jako vhodné pro soudržné a systematické snížení rizika praní peněz a financování terorismu.
- 83 Pokud jde ve druhé řadě o nezbytnost správního opatření dotčeného ve věci v původním řízení, je třeba připomenout, že opatření omezující základní svobodu mohou být odůvodněna jen tehdy, nelze-li zamýšleného cíle dosáhnout méně omezujícími opatřeními (rozsudek ze dne 7. září 2022, Cilevičs a další, C-391/20, EU:C:2022:638, bod 81).
- 84 V projednávaném případě je nesporné, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení zavádí zákaz navazovat obchodní vztahy a povinnost ukončit stávající obchodní vztahy s klienty, kteří nemají vazby na Lotyšsko, pokud je dosaženo maximální hodnoty částek stanovených uvedeným opatřením.
- 85 Předkládajícímu soudu přísluší, aby určil, zda toto správní opatření může být považováno za nezbytné, s přihlédnutím zejména ke skutečnosti, jak uvedla generální advokátka v bodě 80 svého stanoviska, že podmínka týkající se absence vazby na Lotyšsko se může s ohledem na svou širokou povahu týkat rovněž fyzických nebo právnických osob, které v souladu se směrnicí 2015/849 nepředstavují zvláštní riziko praní peněz a financování terorismu.
- 86 V tomto ohledu lze přihlédnout k obtížím, s nimiž se tato úvěrová instituce potýká při získávání informací od svých klientů a které jsou podle vyjádření FKTK při jednání před Soudním dvorem prokázány, což přísluší ověřit předkládajícímu soudu. Konkrétně přísluší uvedenému soudu, aby ověřil, zda selhání opatření hloubkové kontroly či jejich uplatnění byly takové povahy, že vyžadovaly přijetí opatření široké povahy, které zavedlo nepřímou diskriminaci.
- 87 Kromě toho je třeba rovněž zohlednit okolnost, že podle čl. 59 odst. 1 a 2 směrnice 2015/849 mohou vnitrostátní orgány v případech, kdy povinné osoby závažným způsobem, opakovaně nebo soustavně porušují své povinnosti, zejména povinnosti hloubkové kontroly klienta uvedené v člancích 10 až 24 uvedené směrnice, uložit těmto subjektům správní sankce a opatření.
- 88 Mezi tyto sankce a tato opatření patří v souladu s čl. 59 odst. 2 písm. c) směrnice 2015/849 vedle správních pokut i odnětí nebo pozastavení povolení, pokud dotčená povinná osoba takovému povolení podléhá.
- 89 Mimoto, jak bylo připomenuto v bodě 65 tohoto rozsudku, čl. 59 odst. 4 směrnice 2015/849 stanoví, že členské státy mohou oprávnit příslušné orgány, aby uložily další druhy správních sankcí vedle těch, které jsou uvedeny v odst. 2 písm. a) až d).
- 90 Jak přitom uvedla generální advokátka v bodě 85 svého stanoviska, takové správní opatření, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, se s výhradou ověření předkládajícím soudem jeví jako méně omezující než odnětí nebo pozastavení povolení uvedené v čl. 59 odst. 2 písm. c) směrnice 2015/849.

- 91 Lotyšská vláda navíc na jednání uvedla, že v minulosti byly PrivatBank uloženy povinnosti zesílené hloubkové kontroly, které méně zasahovaly do základních svobod než povinnosti stanovené správním opatřením dotčeným ve věci v původním řízení, ale že tato opatření nebyla dostatečně účinná v boji proti zjištěným rizikům.
- 92 Z výše uvedeného vyplývá, že s výhradou ověření, které musí provést předkládající soud, se správním opatřením dotčené ve věci v původním řízení jeví jako nejméně omezující správní opatření k účinnému předcházení riziku praní peněz a financování terorismu, kterému je PrivatBank vystavena.
- 93 Ve třetí řadě je třeba určit, zda takové správní opatření, jehož cílem je předcházet praní peněz a financování terorismu a bojovat proti nim, jako je opatření dotčené ve věci v původním řízení, nezasahuje nadměrně do práv a zájmů chráněných v souladu s články 56 a 63 SFEU, které svědčí dotčené úvěrové instituci a jejím klientům.
- 94 V tomto ohledu zaprvé ze spisu předloženého Soudnímu dvoru vyplývá, že správní opatření dotčené ve věci v původním řízení mělo být uplatňováno po omezenou dobu, a to do provedení dalších opatření stanovených v rozhodnutí uvedeném v bodě 19 tohoto rozsudku a do schválení tohoto provedení ze strany FKTK. Z toho vyplývá, jak uvedla generální advokátka v bodě 89 svého stanoviska, že PrivatBank mohla sama ovlivnit konec omezení.
- 95 Zadruhé, jak uvedla generální advokátka v bodě 90 svého stanoviska, intenzita správního opatření dotčeného ve věci v původním řízení se nejeví jako nepřiměřená s ohledem na sledovaný legitimní cíl, a sice předcházení praní peněz a financování terorismu a boj proti nim. Vzhledem k tomu, že toto správní opatření bylo uplatňováno až od přijetí rozhodnutí dotčeného ve věci v původním řízení, mohla totiž PrivatBank zachovat obchodní vztahy, které navázala před tímto přijetím, včetně vztahů s klienty, kteří neměli vazbu na Lotyšsko a jejichž měsíční kreditní pohyby byly vyšší než maximální hodnoty stanovené tímto opatřením. Kromě toho tato úvěrová instituce mohla nadále navazovat nové obchodní vztahy s osobami, které nemají žádný vztah k Lotyšsku, za předpokladu, že jejich měsíční kreditní pohyby byly nižší než tyto maximální hodnoty.
- 96 Zatřetí podle FKTK bylo přijetí správního opatření dotčeného ve věci v původním řízení nezbytné z důvodu systematických a opakovaných porušování vnitrostátních předpisů v oblasti předcházení praní peněz a financování terorismu, kterých se dopustila PrivatBank. PrivatBank tedy podle všeho sama protiprávním způsobem přispěla k rizikové situaci v této oblasti, na kterou byl příslušný vnitrostátní orgán povinen reagovat.
- 97 Začtvrté, jak uvedla generální advokátka v bodě 92 svého stanoviska, i když volný pohyb kapitálu znamená, že si klient může svobodně zvolit úvěrovou instituci, které hodlá svěřit mimo jiné správu svých bankovních účtů, tato základní svoboda nezakládá právo navázat obchodní vztahy s konkrétní úvěrovou institucí bez ohledu na konkrétní okolnosti, jako je nedodržování právních předpisů v oblasti předcházení praní peněz a financování terorismu ze strany této instituce.
- 98 Za těchto podmínek a s výhradou ověření, která musí provést předkládající soud, se správním opatřením dotčené ve věci v původním řízení nejeví jako opatření, které by nadměrně narušovalo práva a zájmy chráněné v souladu s články 56 a 63 SFEU, jichž požívá dotyčná úvěrová instituce a její klienti.

- 99 S ohledem na všechny výše uvedené úvahy je třeba na třetí a čtvrtou otázku odpovědět tak, že čl. 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání správnímu opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 15 000 eur, nebo s jakoukoli právnickou osobou, jejíž hospodářská činnost není spojena s tímto členským státem a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 50 000 eur, a jednak ukládá takové instituci, aby ukončila takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, je-li toto správní opatření zaprvé odůvodněno cílem předcházet praní peněz a financování terorismu nebo jakožto nezbytné opatření k zabránění porušování vnitrostátních právních předpisů v oblasti dohledu nad finančními institucemi anebo jakožto opatření odůvodněné veřejným pořádkem, jak je uvedeno v čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, zadruhé je vhodné k zajištění dosažení těchto cílů, zatřetí nepřekračuje meze toho, co je k jejich dosažení nezbytné, a začtvrté nadměrně nenarušuje práva a zájmy chráněné v souladu s články 56 a 63 SFEU, jichž požívá dotyčná úvěrová instituce a její klienti.

K nákladům řízení

- 100 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) **Finanční půjčky a úvěry, jakož i operace na běžných a vkladových účtech u finančních institucí, zejména úvěrových institucí, představují pohyb kapitálu ve smyslu čl. 63 odst. 1 SFEU.**
- 2) **Článek 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že správní opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou nebo právnickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují určitou částku, a jednak takové instituci ukládá povinnost ukončit takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, představuje omezení volného pohybu služeb ve smyslu prvního z těchto ustanovení, jakož i omezení pohybu kapitálu ve smyslu druhého z těchto ustanovení.**
- 3) **Článek 56 první pododstavec a čl. 63 odst. 1 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání správnímu opatření, kterým příslušný orgán členského státu jednak zakazuje úvěrové instituci navazovat obchodní vztahy s jakoukoli fyzickou osobou, která nemá vazbu na členský stát, v němž je tato instituce usazena, a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 15 000 eur, nebo s jakoukoli právnickou osobou, jejíž hospodářská činnost není spojena s tímto členským státem a jejíž měsíční kreditní pohyby kapitálu přesahují částku 50 000 eur, a jednak ukládá takové instituci, aby ukončila takové obchodní vztahy, pokud byly navázány po přijetí tohoto opatření, je-li toto správní opatření zaprvé odůvodněno cílem předcházet praní peněz a financování terorismu nebo jakožto nezbytné opatření k zabránění porušování vnitrostátních právních předpisů v oblasti dohledu nad finančními institucemi anebo jakožto opatření**

odůvodněné veřejným pořádkem, jak je uvedeno v čl. 65 odst. 1 písm. b) SFEU, zadruhé je vhodné k zajištění dosažení těchto cílů, zatřetí nepřekračuje meze toho, co je k jejich dosažení nezbytné, a začtvrté nadměrně nenarušuje práva a zájmy chráněné v souladu s články 56 a 63 SFEU, jichž požívá dotyčná úvěrová instituce a její klienti.

Podpisy.